

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Sendes elektronisk til: nve@nve.no

Deres ref.

201707386

Saksbehandler: Hilde Aass

Vår ref.

147290001/PGU/PGU

36015

Ansvarlig advokat:

Jon-Andreas Lange

Oslo, 20. desember 2019

KLAGE PÅ MTA- PLAN FOR ØYFJELLET VINDKRAFTVERK – BEGJÆRING OM OPPSETTENDE VIRKNING - JILLEN-NJAARKE REINBEITEDISTRIKT

1. INNLEDNING

Det vises til NVEs vedtak av 18. desember:

- Vedtak om godkjenning av MTA, detaljplan og andre konsesjonsvilkår for Øyfjellet vindkraftverk
- Vedtak om godkjenning av nettilknytning for Øyfjellet vindkraftverk
- Vedtak om godkjenning av konsesjonsendringer for Øyfjellet vindkraftverk

Ovennevnte vedtak påklages av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. NVE har ikke sikret at konsesjonsvilkåret og forutsetningen for konsesjonen er oppfylt. Forutsetningen om sikring av flyttleien er avgjørende for fortsatt reindrift i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og dermed et helt avgjørende vilkår for at ikke konsesjonen skal være folkerettsstridig.

Reinbeitedistriktet vil komme grundigere tilbake til klagen på nyåret, men det vil i pkt. 2 gis en kort oppsummering av reinbeitedistriktets hovedinnvendinger mot vedtaket.

Det begjæres utsatt iverksettelse av vedtaket jf. forvaltningsloven § 42, se pkt. 3 nedenfor. Det bes om en hurtig behandling av begjæringen om utsatt iverksettelse av hensyn til å forhindre anleggsstart og uopprettelige konsekvenser for reindriftsnæringen. Dersom NVE ikke beslutter utsatt iverksettelse bes det om at begjæringen forelegges OED.

2. REINBEITEDISTRIKTETS HOVEDINNSIGELSER

2.1. NVE HAR IKKE FASTSATT AVBØTENDE TILTAK I MTA-PLANEN – I STRID MED KONSESJONSVILKÅR NR. 15

I anleggskonsesjonen er det blant annet stilt følgende vilkår av hensyn til reindriften:

«Eolus Vind Norge AS skal legge til rette for at det inngås avtale med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt om et forslag til avbøtende tiltak for reindrifta i området for anleggs- og driftsfasen. Forslaget skal blant annet sikre atkomst til vinterbeitene i nordvest ved avbøtende tiltak knyttet til flyttleia gjennom planområdet. Tiltak for å sikre flytting til og fra vinterbeitene i nordvest skal forelegges Fylkesmannen i Nordland for vurdering etter reindriftsloven. Forslag til avbøtende tiltak skal presenteres i detaljplanen for tiltaket, jf. vilkår 12. Detaljplanen skal godkjennes av NVE. Dersom det ikke oppnås enighet mellom konsesjonær og reinbeitedistrikt om avbøtende tiltak, må NVE konsultere reinbeitedistriktet før detaljplanen kan godkjennes.»

I konsesjonsvilkåret fastsatt av OED stilles følgende forutsetninger som må være avklart i godkjent MTA-plan:

- Det skal «sikres» adkomst til vinterbeitene i nordvest ved avbøtende tiltak.
- Forslag til avbøtende tiltak skal presenteres i detaljplanen for tiltaket og godkjennes av NVE.

NVE har i sitt vedtak om godkjenning av MTA-planen **ikke** fastsatt noen avbøtende tiltak for å sikre flyttleien og adkomsten til vinterbeitene i nordvest. Tilgang til vinterbeitene i nordvest må sikres for at reindriften i distriktet skal overleve, slik det ble presisert i klagevedtaket til OED.

NVE synes å ha lagt til grunn at reindriften kan drive gjennom vindkraftanlegget i driftsfasen. Det er ikke oppgitt noen som helst kilde eller begrunnelse for denne konklusjonen. Standpunktet er imidlertid direkte i strid med gjelde forskning og erfaring fra vindkraftanlegg og reindrift.

Protect Sapmi har konkludert med at det ikke vil være mulig å drive reinen gjennom vindkraftanlegget, og at flyttleiene går tapt.

NVE har derfor ikke sikret at konsesjonsvilkårene og forutsetningene for konsesjonen er oppfylt.

2.2. FOLKERETTEN OG FORTSATT REINDRIFT I DISTRIKTET

NVE har i sitt vedtak skrevet følgende om forholdet til folkeretten:

«Reinbeitedistriktet mener at manglende tilgang til vinterbeitene fører til at reindriften ikke kan videreføres på en regningssvarende måte. De viser til at dette vil innebære brudd på folkeretten.»

NVE viser til OED sitt vedtak, hvor de med bakgrunn i en vurdering av eksisterende inngrepssituasjon, muligheten for tilpasninger av planområdet og avbøtende tiltak i den forbindelse og reinbeitedistriktets tilpasningsmuligheter, der OED mener at grunnlaget for regningsvarende reindrift er tilstede også etter etablering av Øyfjellet vindkraftverk. NVE understreker at Jillen-Njaarke er blitt involvert under konsesjonsbehandlingen gjennom konsultasjoner både med NVE og med departementet, og i forbindelse med detaljplanleggingen og NVEs planbehandling i form av høring og konsultasjon. NVE mener at etablering av Øyfjellet vindkraftverk ikke er i strid med SP art. 27.»

NVE viser her kun til OED sin vurdering i konsesjonsvedtaket og konstaterer at grunnlaget for fortsatt reindrift er tilstede også etter etablering av vindkraftverket. NVE oppfattes imidlertid å ignorere sitt eget premiss fremhevet på s. 33 i vedtaket:

«NVE understreker at sikring av adkomst til vinterbeitene i nordvest er en forutsetning for konsesjonen til Øyfjellet vindkraftverk.»

På tross av at dette er en forutsetning for konsesjonen, anser NVE det ikke nødvendig å sikre flyttleiens funksjon i anleggs- og driftsfasen ved godkjenning av MTA-planen. Dette er i strid med de klare forutsetningene i konsesjonsvedtaket.

Det gjengis fra OEDs klagevedtak (s. 6):

*«Departementet tar utgangspunkt i at en forutsetning for å kunne gi konsesjon til Øyfjellet vindkraftverk er at reindriften sikres adgang til vinterbeiteområdene. Departementet viser i den forbindelse til det vernet flyttleier har etter reindriftsloven, men ikke minst til det faktum at **tilgang til vinterbeitene er en forutsetning for å kunne videreføre reindriften på en regningsvarende måte**, da vinterbeite er en minimumsfaktor i distriktet.» (min utheving)*

NVE har nå godkjent utbygging uten at det foreligger en plan for avbøtende tiltak av hensyn til reindriften. Det er en betydelig risiko i denne saken for at grunnlaget for fortsatt reindrift vil bortfalle dersom flyttleien ikke sikres, slik også departementet la til grunn i klagevedtaket.

I OEDs klagevedtak om Kalvvatnan vindkraftverk i nabadistriktet mot syd (referanse 08/3602, datert 11.11.2016), er det vektlagt hensynet til sør-samisk kultur og det gjengis fra pkt. 4.7 i vedtaket:

«Departementet konstaterer at sørsamisk er klassifisert som et alvorlig truet språk på UNESCOs liste over truede språk, og at få brukere og store avstander gjør at det er krevende å drive sørsamisk språkarbeid.»

Sørsamisk språk og kultur holdes i hevd i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Dersom reindriftens fremtid er truet, innebærer dette også at opprettholdelsen av sørsamisk språk og kultur er truet i området. Det vises til den internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) art. 27:

«I de stater hvor det finnes etniske, religiøse eller språklige minoriteter, skal de som tilhører slike minoriteter ikke nektes retten til, sammen med andre medlemmer av sin gruppe, å dyrke sin egen kultur, bekjenne seg til og utøve sin egen religion, eller bruke sitt eget språk.»

2.3. ULOVLIG STENGING AV FLYTTLEI

Konsekvensen av NVEs vedtak om godkjenning av MTA-planen uten avbøtende tiltak for flyttleien er at flyttleien de facto vil bli stengt ved anleggsstart. Slik det er påpekt i høringsuttalelse til MTA-plan har ikke NVE myndighet til å stenge flyttlei, det vises til reindriftsloven § 22 (2):

«Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det.»

Det er landbruks- og matdepartementet som har delegert kompetanse til å vedta stenging av flyttlei, og forutsetningen for et slikt vedtak er at flyttleien kan omlegges eller det kan åpnes en ny flyttlei.

NVE har uten rettslig kompetanse besluttet stenging av flyttleien, samt ikke sørget for at det eksisterer alternativer til den stengte flyttleien.

2.4. FØRE-VAR PRINSIPPET

NVE er forpliktet til å anvende føre-var prinsippet i sin myndighetsutøvelse, jf. naturmangfoldloven § 9. Det vises til naturmangfoldloven § 14 (2):

«Ved vedtak i medhold av denne loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.»

Det vises for øvrig til føre-var prinsippet i § 9:

«Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikre på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningsvedtak.»

NVE har lagt til grunn at reinflokkene kan flyttes gjennom vindkraftanlegget, på tross av at sakkyndige klart har konkludert med at dette ikke vil være mulig.

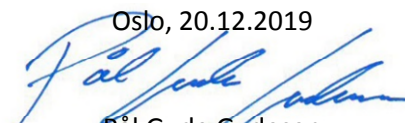
3. UTSATT IVERKSETTELSE

Det begjæres utsatt iverksettelse av MTA-planen i påvente av klagebehandlingen til OED, jf. forvaltningsloven § 42.

Dersom arbeidene påbegynnes vil det kunne føre til uopprettelig skade for reindriften, ved at det ikke er avklart om flyttleien kan sikres eller eventuelt hvordan flyttleien kan sikres. Dersom flyttleien ikke sikres og reindriften mister adgang til vinterbeitene i nordvest, følger det av OEDs egne konklusjoner i klagevedtaket at dette vil kunne føre til at fortsatt reindrift i distriktet er truet. Det er derfor sikring av flyttleien er stilt som en forutsetning for konsesjon i klagevedtaket.

Det vises til at den godkjente MTA-planen er i strid med reindriftsloven § 22, føre-var prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9 og folkeretten herunder ved SP art. 27.

Oslo, 20.12.2019

Pål Gude Gudesen
Advokat